

Archiwum i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej
oraz Wojskowej Legii "Tutek"
87-100 Toruń, ul. Podmurza 13, tel. 9043 55 55 22 158
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

AK
Wotyni

GRABIAŃSKA Albina

z d. Bieleni

ps. "Róża"

1518/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — Grabiańska Albina

1518/MSK

z d. Bieleń

ps. „Róża”

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja ✓

V. Wypisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”) ✓¹

VI. Fotografie ✓

i) 1. Relacja:

- Relacja Albiny Grabiańskiej z dn. 30. X. 1993r. przekazana poci M. Krzyżanickiej 25.01.99r. Rkp. - kserokopia. K. l. s. 1-2.
- Dane osobowe Grabiańskiej Albiny z dn. 12.06.1998r. Rkp. Oryginał K. l. s. 3-4.

Albina Grabiańska

Wątek dnia 30.7.1993 r.

78-600 Wątek.

Materiały przystane przez
M. Kruzińskiego 25.01.99
L. dz. AGS / WSK / 99

Ja Albina Grabiańska z domu Bielen, urodzona 4 listopada 1910 r. w Łanszynie powiat Sanok woj. lwowski, narodowość Polska, wyznanie Rzymsko-katolickie. Po ukończeniu szkoły zawodowej w roku 1929 podjąłam pracę po ukończeniu szkoły, w swoim zawodzie w Sanoku i pracowałam do dnia 30 lipca 1933 r. następnie wyjechałam na kresy wschodnie do brata Henryka Bielenia, który był osadnikiem wojskowym mieszkał w Foliczowie powiat Horochów woj. Wołyńskie. W miesiącu wrześniu 1933 r. zapoznałam się z byłym komendantem przysposobienia wojskowego P. Antonim Grabiańskim oficerem 24 p.p. w Łucku, który przysposabiał i szkolił młodzież szkolną i poraszkolną w wieku przedpoborowym na terenie powiatów ośceńskich: Horochowski i Łucki, wstąpiłam w związek małżeński z ówczesnym mężem 31 października 1933 r. Po napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę 1 września 1939 r. i wkroczeniu wojsk sowieckich na teren woj. Wołyńskiego mój mąż został aresztowany przez komunistów ukraińskich i oddany w ręce N.K.W.D. Po zadanych torturach rozbita szeregowa przez Łoldaków bolszewickich została wraz z innymi więźniami w pierwszej połowie października odtransportowana o godz. 11-stej nocnej powe w nieznanym kierunku. Doznałam wielkiego szoku po aresztowaniu męża, natomiast drugi po wyzwoleniu, 10.11.1940. na sybir brata Henryka wraz z całą rodziną jako legionisty z roku 1918/20 r. A ja zabrałam dzieci małe wyjechałam do męża rodziców którzy mieszkali na Wołyń pow. Łucki. W czasie okupacji hitlerowskiej wstąpiłam do organizacji podziemnej Z.M.Z. A.R. dnia 15 czerwca 1942 samobrońny w Granatowie, przybrałam sobie pseudonim "Boba" służyłam uroczyście przysięgę przed Karyżem w obecności już nieżyjącego P. Kazimierza Kolki i innych koleżanek i kolegów. Uprzyjęłam powierzone obowiązki pełnienia funkcji łączniczki na 4 powiatowych odcinkach ośceńskich powiatach: Horochowski i Łucki w r. 1942

i Powiat Harechowski: Harechow, - Gwanatow - Łokawcy - Juliszew
 z Powiat Łucki: Juliszew - Wotyn - Skurek - Wotyniec.

Spełniałam swoje obowiązki, terminowo i sumiennie ku zadowoleniu
 moich przełożonych. W miesiącu sierpniu 1943 r. jako łączniczka brałam
 udział z żołnierzami samobrony A.K. w Skurku i w Wotynie, w akcji ?

Następnie odusiedlałam kol. Staszewicza we Wronkach który był zasądzony
 na 25 lat jako akowiec i przywoziłam małopocząscki który dzielił się z innymi,
 10 lat odusiedział 15 darowała amnestję. zakonieczono.

Albina Grabianska.

Dana osobowe Grabianskiej Albinie

Albina Grabianska - z domu Bielen, pseudonim "Hos Polca"
 Data i miejsce urodzenia, urodzona 11 listopada 1910r. w Zarszynie
 powiat Sarny, imiona rodziców: ojciec Franciszek, matka Ariela -
 z domu Misiewicz. Matka zmarła w 1912r. Zostałam przy ojcu.
 Obecny adres: Walec ul. Chelmińska Str. 9, Nr. tel. 258-29-49.
 Dawa środowiskowe przedwojenne: Ukończyłam szkołę podstawową
 w roku 1928. w Zarszynie. Przekięł pracy zawodowej: Pracowałam
 w mleczarni po szkole podstawowej do roku 1932 i wyszłam zamężna
 w okresie lat 1939-1944; Zamieszkałam na kresach wschodnich w
 Tuliczewie powiat Horochow woj. Wołyńskie. Do organizacji AK konsp.
 wstąpiłam 15 czerwca 1942r. Złożyłam przysięgę u Gwarantów w
 Komendanturze Okręgu kol. Kazimierza Kolki w obecności kol. Antoniczego
 Gąsiorowskiego byłego przedstawiciela sądu napoleońskiego i Wójca Wa-
 lerjana dotychczas zawiązanym pseudonim. "Pobran" Pracowałam
 konspiracyjnie w okolicach Łęka i Sarny jako łączniczka. Gwarantów Tulicze
 Skórcze i Łęka, praca była odpowiedzialna z waznym niebezpiecznym przytym
 inne dodatkowo dane o petach kol. peterskich, znałam język ukraiński robiłam
 wywiady na korycie naszych placówek w czasie wywiadu z nielicznymi ukraiń-
 cami odpośnie jednego zbrodniarza który miał nasumienie swoim mac mordm
 na polskich rodzinach. Chodziło o miejsce jego zamieszkania, byłam w niebez-
 pieczeństwie we wsi Łatynie. Łatynie z konspiracji skurze dawałki bisię
 i odlele mnie i przywiezli do sąsiedniej placówki. Skórcze.
 Odnosię miejsca pomordowanych w Boratynie gmina Jarosyn powiat -
 Łęka banda U.P.F. zamordowana zhasoby wtem mego męża siostrę
 jej męża, Piesionę starszokę wtem dwoje dzieci siostry razem 5 osób
 swągra brat Mietek klarem udatosię uciec przez ekno i porzu-
 ciano ich do studni zamordował sąsiad nazwisko Harańko.

w dalszym ciągu objęto dalszym

14
Młoda brać Józef Galiński wraz z innymi których sąsiadami były
i pomimożonami zostali wydaleni ze studni i podwórzem na emen-
tany katolickim w Torzymie, zstoki brać w jednym grolie, to nie jest
osobny przypadek mójna je mójna.

W Lubieszynie grolie mieszkałam powiat Horochów zamordowani
rodziny kawalerzyków 7 osób Siestrzynieńskich Kowal z osady.

Sąsiednia wioska Kutyńce; 2 osoby, osadnik wojskowy Siestrzyniecki zamor-
dowany 1 osoba, Janusiewicz Jacek kurzy nasu 4 osoby zamordowani
tu wszystkim wymienionym właścicielom a także wyjeżdżać do
franka chodzili po miejscach zamieszkania wielu wyjechało, warte
to wyjechało bez wódek zbierze płony tam ich spotkała śmierć
skrytobójcza.

Alliana Grabowska 1930

2. Dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora:
- Oświadczenie świadka - Marii Gąsiorowskiej, z dn. 22.07.1993r. Dred/rlp. Kserokopia. k.1, s.1-2.
 - Oświadczenie świadka - Marii Koplek z dn. 5.11.1993r. Dred/rlp. Kserokopia, k.1, s.3-4.

Halera

W. Paler..... dnia 22. lipca. 1993r

Mania Gosiorewska

imię, nazwisko, pseudonim
i adres składającego oświadczenie
(dla mężatek nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do) *Mania Gosiorewska pseud. Ruda...*
Pełtarni zunkowej. Łocznieski Granatow - Łocznieski - Włodzimierz.
od miesiąca kwietnia 1942 do miesiąca marca 1945 r. (z. w. z.) A. K. ...

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący (a) się dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer *dowodu osobistego*..... *Str. Ewidencyjny*

wystawionym dnia przez *K. P. M. O. Waler* 24 maja 1965 r.

oświadczam, że Ob. *G. Grabiańska Albina*..... syn (córka) *Anielii i Francis*

urodz. dnia *11 listopada 1930 r.*..... w *Laniszynie, powiat Baranów*

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z utrzymującym (cą) oświadczenie i

czasokres od - do) *Spotykałam się kilka krotnie z P. Grabiańską A.*

jako byłą Łocznieską w domu dowódcy AK P. Bakki Kazimierza K. ta

obrodeu Horochów, paratem w innych miejscowościach. Tuleców...

Bukowie w trakcie przekazywania poufne meldunki swoim wladcom

i podobnym w latach 1942 - 1945, ... umozyste przywieze...

ztozyta 16 czerwca 1942 r. w domu Komendanta J. Kpki...

W. Granatowie...

Wyżej wymienionya(a) posiadała(a) pseudonim (y) *pseudonim Ruda*

stopień wojskowy *bez stopnia*, pełniła funkcję *Łocznieski*

oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje, miejscowość, czasokresy itp. *jak wyzej*

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. *W czasie przekazywania meldunku poufno-ustnym w miejscowości Skwroce powiat Suek dla czołownika Samobrony A.K. Kol. Rudzińskiego. Został zaatakowany przez... miejscowych. Uprowadził w roku 1943 w m-cu sierpniu. Uprowadzeni zostali odparci przez żołnierzy Samobrony A.K. jeden napastnik z U.S.H. został zabity nożem w miejscowości Mikotaj. Nowosad. a Grabiańska została uwolniona przez żołnierza Samobrony Rudzińskiego.*

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo *Karta Kombatancka Nr 88687/88101... wydana dnia 27 X 1992 r. przez Światowy Związek Żołnierzy A.K. w Warszawie ul. Żłota Nr 81.*

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie, podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji, (zaświadczenia), datę wydania .. *Natomiast legitymacja zwyczajowa została wydana przez Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej środowiska Wojska Okręgu Wielkopolskiego data nie wyrażona. Nr legitymacji 04400.*

Maria Guzianowska
własnoręczny podpis

**Światowy Związek Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA***
... Al. Niepodległości 18, tel. 69-69-18
50-713 POZNAŃ
potwierdza zgodność podpisu
KOLEGIUM
świadka

PREZES
Zarządu Koła
[Signature]

Warszawa, dnia 22.01.1993
.....
miejscowość, data

[Signature]

.... Walek dnia 5. XI. 1993 r.

✓
Maria Kolek ps. Renata
Walek

imię, nazwisko, pseudonim /
i adres składającego oświadczenie
(dla mężatek nazwisko panięskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do) *W okresie od 16.1943 należałam do placówki Włodzimierska - ul. 27 rd. D.A.K. pełniłam funkcję Techniczki i kolportarki w szereguach D.K. w powiatach, Włodzimierskim, Horoshowskim i tureckim z siedzibą w stacjonarce Granatow.*
świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer *dowodu osobistego nr 713 126. wydanym 29 października 1984 r.* wystawionym dnia przez *Starostę powiatu Walek. Nr EWid. 2007 160 2800.* oświadczam, że *Ob. Grabowska Albina*.....syn (córka) *Anieli i Franciszka* urodz. dnia *11 listopada 1910 r.*..... w *Lwowszczyźnie, pow. Sonek*.....

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (ca) oświadczenie i czasokres od - do) *Pani Grabowska Albina jest mi znana jako uczestniczka z. okoliczności podziemnej działalności, w mieście Kraków 1942 r.*
Wraz z innymi przysięgła w swoim domu w Granatowie i przyjęła siebie pseudonim "Róża" od obecności mego męża, jako komendantka tej placówki. Włodzimierska, Kolki oraz innych osób współpracujących w podziemiu od tego czasu, przyjęła pełnię funkcji techniczki z ościsłych placówek powiatu Horoshowskiego, tureckiego i Włodzimierskiego

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonim (y) *"Róża"*..... stopień wojskowy *nie posiada*... pełnił funkcję *"focorniczki"*..... oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje, miejscowość, czasokresy itp.

W czasie nasilenia akcji mordów przez bandy U.S.G. powstała potrzeba w zagrożonych rodzinach polskich, w trakcie tych mordów i polowań zagrożeń, polskie rodziny masowo opuszczały swoje zagrody, szukając schronienia w miejscowościach bezkwaterowych. W tym przypadku, zmuszona była opuścić wsiółkę pałacych zagród, swój dom i udać się do miejscowości bezpiecznej. Co udało jej się dojechać do miasta Łucka (Korane) w czasie opuszczenia miejscowości w której mieszała. Tuż przed samą wsiółką w niebezpiecznym stanie, dzięki osiemnastym placówkom udało jej wyjść z tego zagrożenia

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymieni: jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. *Była represjonowana w okresie wywózki jej brata przez bolszewików. Henryka Bielskiego wraz z żoną rodziną... na Sybir w roku 1918-20. był legionistą. walcząc z bolszewikami i z wojska wywózki w latach 1919-20. Lata Grobińska podana brata dzieciom. Buchenekt. chleb. zata. otrzymatam od żołnierza sowieckiego siasy. Kolba, w plecy, co spowodowało uszkodzenie kręgosłupa... Z tego powodu jak adwiodyła G. Grobińska odzwoń bole. da dziś dnia.*

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji, członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo *legitymacja kombatancka nr 0587425... wydana przez Izbę w Łodzi. dnia 14 marca 1985 r.*

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie, podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji, (zaświadczenia), datę wydania .. *Legitymacja Izbę w Łodzi. Nr 0587425.*

Elżbieta Kulek

..... własnoręczny podpis

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polki
 ul. D...
 73-600 Wałcz
 Związek Żołnierzy
 KRAJOWEJ
 WIELKOPOLSKA
 WERYFIKACYJNA
 tel. 15. 69-69-18

PREZES
 Koła Miejskiego ZKRP i BWP
 w Wałczu
 kol. rez. Jerzy Komiedziński

ŚWIATOWY ZWIĄZEK
 ŻOŁNIERZY ARMII WŁASNOJ
 Złoty Okręg Wielkopolski
 ul. D...
 Polwieniem zgodz. z dla. dokumen-
 tu s. przedzadyj. oryginałom.
PRZEWODNICZĄCY
 Komit. Weryfikacyjnej
mgr Maria Krzyżalska

..... miejscowość, data

ORIGINAŁ
 KOL. HENRIK KULEK CORUN
 WENDESEMEL URODZONY 16.07.1902
 JEST WERYFIKOWANYM CZŁONKIEM
 NASZEGO ZWIĄZKU Z TYTUŁU
 PRZYNALEŻNOŚCI DO ARMII KRAJOWEJ
 OKRĘG WOŁYŃ WĄDYNIZY WOŁYŃSK.
 OBWOD WODUNIERZ WOŁYŃSKI
 W ODRĘSIE VI/1943 - 15.05.1944
 NIK PODSTAWIE ZWI. 987 ŚRODOKIŚCIE
 ŻOŁNIERZY 27. DYNIZY ARMII KRAJOWEJ
 Z 2 9 XI 1944. POSIADA UPRAWNIENIA
 KOM. BATTALIONIF LEG. B. ZBOUID-V 0587 425
 z 14.03.1974

06.05.94

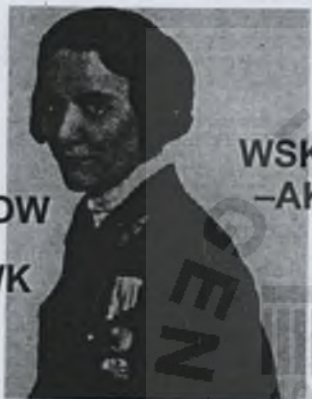
IV. Korespondencja:

- list pracownika Fund. Marty Cyprian do Albinę Grabiańskiej z dn. 1.02.1999r. Kserokopia. k. 1, s. 1.
- list A. Grabiańskiej do St. ŻAK Okr. Wlk. (data wpływu do Fund. 13.05.1999). Data listu 15.03.1999. Rzp. Organizacji k. 1, s. 2.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

MEMORIAŁ GENERALA
MARII WITTEK

POW
PWK

WSK-
-AK

Rdnn 229/ WSK/ 99

SZ. P.

GRABIAŃSKA Albina

78-600 WALCZ

Toruń 1.02.1999

Szanowna Pani!

Pragnęłam Pani bardzo podziękować za relację ze służby konspiracyjnej w AK Woliń - relację tę otrzymałam za pośrednictwem p. M. Krzyżanińskiej, Przewodniczącej Komisji Weryfikacyjnej SZZAK Okręg Wielkopolska. Wraz z relacją, otrzymałam także oświadczenia świadków - p. M. Kolk i M. Gąsiorowskiej; materiały te znalazły się w Pani tecce osobowej. Jest to tylko możliwe - prosimy o Pani zdjęcie z obrotu okupacji. Prosimy także zachować koleżeńki do przygotowania do nas podobnych relacji.

Z wyrazami szacunku
i serdecznymi pozdrowieniami -
Marta Cegiśiak
Dokumentalistka Działu WSK -
Wojskowej Służby Kobiet.

IV - 2

Wł. 13.05
Ldz. 1065/wł/SP

Szomorro Pani!

SZŻAK Olsztyn Włk
wpływ 22.3.99
L dz. 397/99

Na pismo z dnia 1.02.1999r.
pragnę z całego serca podziękować
za relację w stosunku do mojej osoby.
Polskie kobiety pełniące różne funkcje
w podejrzanej organizacji konspiracyjnej
brodzy ukraiń w szeregu wódk i potyczek.
Nie jedma wpadła w ręce wroga, została
beztiałsko zamordowana z premedytacją,
Holcańca umrzeć z honorem i po bohaterstwu,
jakiy miała złożyć przysięgę wojskową.
Wspominam o tych tragicznych przeżyciach
jako była łączniczka w obwodach
27 W. D. AK. Żuk - Horochów - Gramatów.

Z poważaniem Albina Grabioniska.

P.S. Na prośbę Pani załączam moje zdjęcie.

Wólcz, dn. 15.03.1999r.

T. 1518/WSK

AK 40292

GRABIAŃSKA Albina
z d. Bielen
ps. "Róża"

→ Nazwiskowe karty informacyjne (ucz. 1.)

i

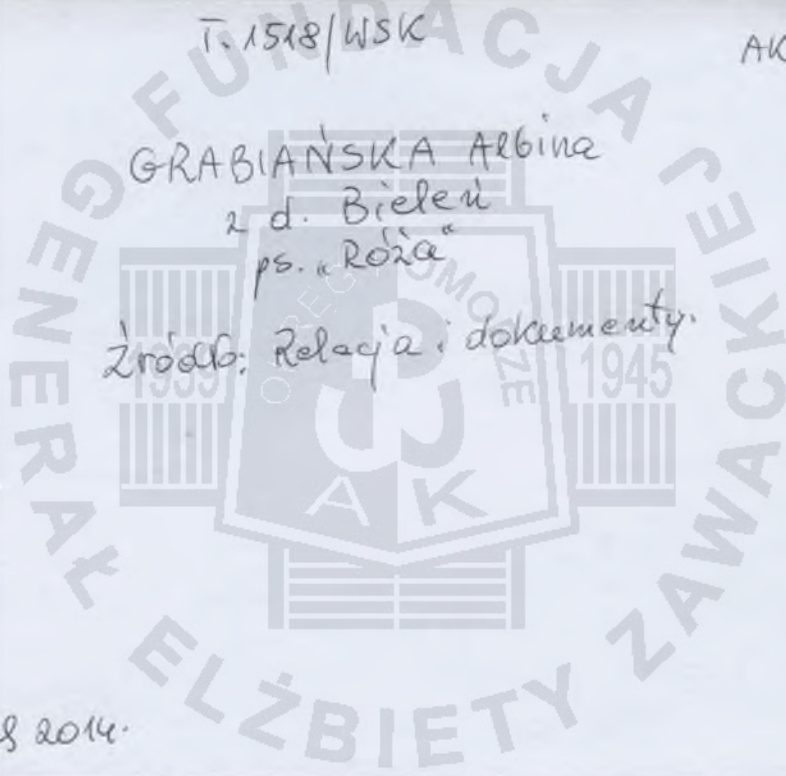
T. 1518/WSK

AK Уотіру

GRABIANSKA Albina
z d. Bielen
ps. "Róża"

Źródło: Relacja i dokumenty.

B. Rojfel 2014.

T. 1518/WSK

GRABIAŃSKA Albina

z d. Bielen
ps. "Róża"

VI FOTOGRAFIE.

- Fotografia legitymacyjna A. Grabiańskiej
onp. Karwo-Biała.

Albina Grabiańska

GRABIAŃSKA Albina

